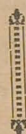

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂDIRECTOR: **C. G. DISSESCU**PRIM-REDACTOR: **V. ATHANASOVICI**Redactori: **PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN G. MEITANI G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU**ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECAREDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: **STRADA PARIS, 20**REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU**ABONAMENTELE**se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR**Un număr: 50 bani****Un număr vechi 1 leu****COSTUL ABONAMENTULUI**

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

S U M A R**JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.** — *Inalta Curte de casație și justiție, secțiunea I:* Petre Dinu Bornac și altu cu Gh. Olănescu.*Curtea de apel din București, secțiunea IV:* Virgiliu și Zoe Anghelovici cu Ministerul Justiției și Petre Raiovici.*Judecătoria ocolului rural Zăreni-Vâlcea:* Gheorghe C. Steică cu Ilie N. Cruțeru.*Părerii și Discuțiunile de d-l Ion N. Tănăsescu, judecător, Novaci-Gorj.*

Bibliografie.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ**INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE****SECȚIUNEA I***Audiența dela 12 Martie 1914*Președința d-lui **C. R. Manolescu**, președinte

Petre Dinu Bornac și altu cu Gh. Olănescu

PĂMÂNT RURAL. — REVENDICARE. — STABILIREA PROPRIETĂȚII. — JURĂMÂNT. — ART. 7 L RURALĂ DELA 1864. — ART. 123 DIN CONSTITUȚIUNE.

Pământurile rurale care, potrivit art. 7 din legea de împroprietărire dela 1864 și art. 123 din Constituțiune, nu pot fi înstrăinate decât, în condițiunile acestor legiuri, către comună sau sătenii muncitori manuali de pământ, nu pot face obiectul unor transacțiuni prin care părțile ar derogă dela prevederile acestor legi de ordine publică.

Prin urmare, nu se poate tranșa în nici un caz prin jurământ chestiunea de a se ști dacă

pământul este sau nu rural și nici proprietatea unor asemenea pământuri, dacă acel în favoarea căruia a fost prestat jurământul, nu îndeplinește mai întâiu condițiunile cerute de lege de a dobândi pământuri rurale.

— No. 167. — Casată, după recursul făcut de Petre Dinu Bornac și altu, sentința No. 44 din 1913, a tribunalului Vâlcea, secția II, în proces cu Gh. Olănescu.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier Gr. Ștefănescu.

S-au ascultat: d-l avocat P. Sadoveanu, pentru recurent, în dezvoltarea motivului de casare; d-l avocat Gioroceanu, pentru intimat, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor I și II de casare :

I. «Exces de putere. Tribunalul în tot cuprinsul sentinței nu face mențiune că pământul pentru care ne judecăm este rural, spre a se constata dacă la prima instanță se putea diferi jurământul decizoriu, deoarece acțiunea pentru cotropirea a două bucăți pământ rural din care unul pentru pătratul casei de 398 st. era intentată la prima instanță pentru care ne-am și judecat, fără timbre, cum se constată din dosarul judecătoriei unde se află depus certificatul primăriei R.-Vâlcea. Și pământul rural nu se poate ceda, vinde ipoteca, înstreina nici chiar sub forma jurământului, care e o transacție ce conduce indirect la înstreinare către o persoană ce nu poate obține pământ rural fiind proprietar a mai bine de 1000 pogoane pământ moștenesc.

II. «Violare de lege. S'a violat art. 7 din legea dela 1864, și principiile legii rurale, căci tribunalul, cu toată depozițiunea martorilor cari au depus cu ocaziunea cercetării locale ce se făcuse de prima instanță, judecătoria ocolului R.-Vâlcea, din care reșea că pământul pentru care ne judecăm e rural, și deci nu se poate

înstreina, nici pe calea judecării, prin vr'un consimțământ sau jurământ decizoriu».

Având în vedere că din sentința supusă recursului eum și din cartea de judecată asupra căreia s'a dat sentința, rezultă că recurenții au intentat acțiune contra intimatului G. Olănescu, pentru revendicarea unui pământ cu care a fost împrorietărit autorul lor, G. Bornac, după legea de împrorietărire dela 1864, acțiune ce a fost respinsă la prima instanță pe baza jurământului diferit de recurenți și prestat de intimat;

Că, recurenții făcând apel, tribunalul constată că litigiul asupra acestui teren s'a tranșat prin jurământ și în consecință respinge apelul ca nefondat;

Considerând că, necontestat fiind în fapt că cererea în judecată era privitoare la pământ rural, potrivit art. 7 din legea de împrorietărire din 1864, cum și art. 123 din Constituție, acest fel de pământuri nu pot fi înstreinabile în prezent decât, în condițiunile acestor legiuri, către comună sau sătenii muncitori manuali de pământ;

Considerând că această oprire fiind de ordine publică, părțile nu pot prin tranzacțiuni să deroge dela prevederile legii; că, deci prin jurământ nu se poate tranșa în nici un caz chestiunea de a se ști dacă terenul este sau nu rural și nici proprietatea unor asemenea terenuri, dacă cel în favoarea căruia a fost prestat jurământul, nu îndeplinește mai întâi condițiunile cerute de lege de a dobândi asemenea terenuri;

Considerând că, atât tribunalul cât și judecătoria de col nu se ocupă nici un moment — atunci când consideră litigiul tranșat prin jurământ — de chestiunea dacă intimatul avea calitatea după aceste legiuri să dobândească pământ rural, după care numai putea fi discutat modul de dobândire;

Că, așa fiind, tribunalul a comis un învederat exces de putere și numai prin violarea menționatului text de lege a putut să respingă acțiunea în revendicare a recurenților;

Că, deci, motivele fiind fondate, urmează a fi admise.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA IV

Audiența dela 24 Iunie 1914

Președința d-lui M. Gr. Ciocărdia, președinte

Virgiliu și Zoe Anghelovici cu Ministerul justiției și
Petre Raiovici

RESPONSABILITATEA JUDECĂTORILOR. — PARTE VĂTĂMATĂ. — ACTIUNE RECURSORIE. — ART. 1000 AL. 3 C. CIV. — ART. 305 PR. CIV.

RESPONSABILITATEA JUDECĂTORILOR. — ACTIUNE RECURSORIE. — JURISDIȚIUNE CONȚENCIOASĂ ȘI GRATIOASĂ. — ART. 305 PR. CIV.

RESPONSABILITATEA JUDECĂTORILOR. — MINISTERUL DE JUSTITIE. — COMITENT. — PREPUȘI. — ART. 1000 AL. 3 C. CIV.

1° În sistemul legislațiunei noastre, după cum rezultă din dispozițiunile art. 305 pr. civ., judecătorii fiind supuși la o răspundere cu totul specială și neputând fi urmăriți de către partea pretinsă vătămata pentru faptele săvârșite în atribuțiunile funcțiunei lor decât numai prin acțiunea recursorie civilă și numai pentru cazurile limitativ specificate prin acest text de lege, urmează că ei sunt scoși de sub răspunderea generală prevăzută de art. 1000 al. 3 c. civ., care se aplică celorlalte persoane și celorlalți funcționari publici chiar în caz de neglijență.

2° Responsabilitatea specială a judecătorilor prevăzută de art. 305 pr. civ., se întinde nu numai la actele care constituie jurisdicțiunea contencioasă, dar chiar și la jurisdicțiunea grațioasă, căci legea nu distinge și nici nu există rațiune a se face o asemenea distincțiune.

3° Ministerul justiției, care reprezintă pe Stat ca putere executivă, nu poate fi considerat ca comitent față de judecători și deci răspunzător pentru actele acestora făcute în timpul funcțiunei lor, dispozițiunile art. 1000 al. 3 c. civ., nefiindu-i aplicabile.

Curtea,

Asupra apelului făcut de către Virgiliu Anghelovici și Zoe Anghelovici în contra sentinței civile No. 608 din 1913 a tribunalului Ilfov secția III prin care Ministerul Justiției a fost scos din proces și s'a respins ca nesusținută acțiunea numiților îndreptată în contra pârâtului Petre Raiovici;

Având în vedere că, din actele aflate în dosar, și din concluziunile orale și scrise ale părților se constată în fapt următoarele :

În anul 1887, luna Noembrie, încetând din viață Gheorghe Anghelovici, șef de portărei pe lângă tribunalul Ilfov, și Ministerul Justiției bănuindu-i gestiunea, a dispus că averea sa să fie inventariată și sumele de bani ce se vor găsi la domiciliul său din București să fie consemnate la casa de depuneri și consemnațiuni, pentru o eventuală despăgubire a statului, lucrare care a și avut loc prin mijlocirea judecătorului Ștefan B. Vlădoianu de la tribunalul Ilfov, recunoscându-se în acelaș timp ca tutrice legală a celor doi minori rămași : Virgiliu și Zoe Anghelovici, pe muma lor Sevastița Guian, după cum se constată din dosarul deschiderii succesiunii numitului defunct.

La un scurt timp, după moartea lui G. Anghelovici, un anume D. Constantinescu, portărel pe lângă tribunalul Ilfov, intervine și cere tribunalului, prin mijlocirea șefului de portărei Mănciulescu, ca, din sumele de bani consemnate în comptul succesiunii, să i se libereze suma de 8300 lei, pe care numitul Constantinescu a încredințat-o spre păstrare, sub luarea de chitanță, lui G. Anghelovici cu puțin înainte de a muri, ca provenită din vânzarea averei Ecaterinei Balș, urmând a fi restituită moștenitorilor acesteia, și tribunalul Ilfov secția IV-a, prin jurnalul No. 87/88, după ce a ascultat și concluziunile procurorului, a ordonat libertatea zisei sumi.

Mai în urmă, verificându-se gestiunea lui Anghelovici și găsiindu-se că a fost regulată, măsurile luate de Minister au încetat și întreaga avere a intrat în administrațiunea tutricei.

La 14 Aprilie 1907, Virgil și Zoe Anghelovici, după ce au devenit majori, intentează acțiune, în calitate de moștenitori ai tatălui lor, în contra lui Petre Raiovici, legatarul universal al averei rămase pe urma Ecaterinei Anghelovici, bunica numiților Virgil și Zoe Anghelovici, cerând ca Raiovici să fie obligat să le plătească suma de 6000 lei pe care bunica lor în mod samavolnicesc a luat-o din averea tatălui, precum și 20.000 lei daune.

La 18 Septembrie 1912, numiți reclamânți fac și o acțiune suplimentară prin care introduc în cauză și pe Ministerul de Justiție ca să răspundă, în calitate de comitent, pentru judecători ca prepuși ai săi, cari

au liberat greșit suma de 6000 lei Ecaterinei Anghelovici și 8300 lei portărelului Constantinescu, după cum se precizează pentru această din urmă sumă prin interogatorul ce s'a făcut mai târziu ministrului.

Tribunalul Ilfov secția III-a c. c., în urma desbaterilor ce au avut loc, prin sentința No. 608 din 17 Octombrie 1913, a scos din cauză pe minister, iar în ce privește acțiunea îndreptată contra lui Petre Raiovici a respins-o ca nesusținută, întrucât reclamații, deși față, n'au pus concluziuni în fond.

În contra acestei sentințe, Virgil și Zoe Anghelovici au declarat apelul de față asupra căruia Curtea urmează a pronunța astăzi.

Având în vedere că apelanții azi înaintea Curței, referindu-se la acțiunea principală și suplimentară ce au introdus au susținut : 1) că, Statul, reprezentat în cazul de față prin ministerul de justiție, fiind răspunzător, în calitate de comitent, în baza art. 1000 al. c. civ., pentru faptele de neglijență ale judecătorilor în exercițiul funcțiunii lor ca prepuși ai săi, să fie obligat a le plăti suma de 8300 lei pe care judecătorii tribunalului Ilfov, prin jurnalul menționat No. 87 din 1888, au liberat-o, din greșeală, portărelului Constantinescu, ca provenită din vânzarea averei Ecaterinei Balș, în loc să rămână consemnată pe seama moștenirii, precum și suma de 20.000 lei daune ; și 2) că, Petre Raiovici, în calitate de legatar universal al averei rămasă pe urma defunctei Ecaterina Anghelovici bunica lor, să fie obligat să le plătească suma de 6000 lei, pe care numita a luat-o pe nedrept din averea decedatului lor tată Gh. Anghelovici ; de astă dată fără ca apelanța să mai facă răspunzător pentru acest capăt de cerere și pe ministerul justiției, cum a făcut-o prin acțiunea scrisă de la prima instanță.

Având în vedere, în ce privește cel dintâi capăt de cerere, că, ministerul justiției, prin reprezentantul său, a obiectat că, la prima instanță, apelanții de azi, Virgil și Zoe Anghelovici, au cerut suma de 8300 lei ca provenită din garanția pe care defunctul Gh. Anghelovici o depusese pentru funcțiunea sa de portărel și azi se cere această sumă sub o altă proveniență din masa succesorală a acestuia ; că, întrucât potrivit art. 327 din procedura civilă nu se pot face cereri noi în apel, conchide la înlăturarea acțiunii astfel cum a fost formulată înaintea Curței ;

Considerând că, dacă se va examina acțiunea suplimentară de la prima instanță, se va vedea că, deși într'ânsa nu se clarifică suma cerută și nici proveniența ei, nu este însă mai puțin adevărat că, prin interogatorul făcut ministerului tot înaintea primei instanțe, acțiunea se completează precizându-se la suma de 8300 lei și arătându-se în același timp că este vorba de suma ridicată de portărelul Constantinescu, la care se referă jurnalul tribunalului Ilfov secția III-a No. 87/88;

Că, astăzi cerându-se înaintea Curței același lucru, nu se poate susține că este vorba de un capăt nou de cerere formulat pentru prima oară în apel și deci obiecțiunea ministerului cată a fi înlăturată ca nefondată;

Având în vedere că, ministerul a mai susținut că, acțiunea îndreptată contră-i de către apelanți urmează să mai fie respinsă și pentru un alt motiv de drept și anume, că, Statul nu poate avea calitatea de comitent față de judecători, cari nu sunt niște prepuși ai săi, și deci nu poate răspunde, — după cum pretind apelanții, — de neglijențele acestora în serviciu, potrivit art. 1000 al. 3 c. civ., și că în fond judecătorii cari au ordonat liberarea sumei nu se constată că au făcut o greșită liberare;

Având în vedere că, pentru a se da soluțiunea chestiunii de drept dedusă înaintea Curței, trebuie a se examina care este caracterul și întinderea responsabilității judecătorilor în exercițiul funcțiunii lor;

Considerând că, în sistemul legislațiunii noastre, după cum rezultă din dispozițiunile art. 305 pr. civ., judecătorii sunt supuși la o răspundere cu totul specială, ei neputând fi urmăriți de către partea pretinsă vătămată, pentru faptele săvârșite în atribuțiunile funcțiunii lor, decât numai prin acțiunea recursorie civilă și numai pentru cele patru cazuri limitativ specificate prin citatul text: dol, mituire, tăgadă de dreptate, și în cazurile în cari legea 'i declară anume răspunzători, fiind scoși de sub răspunderea generală, cu mult mai severă, a art. 1000, al. 3, c. civ., care se aplică celorlalte persoane și celorlalți funcționari publici, chiar în caz de neglijență;

Considerând că, rațiunea care a determinat pe legiuitor ca să trateze cu o indulgență atât de mare pe judecători este, că dânsul, pentru respectul justiției și al deciziunilor sale, cari formează baza or-

dinei sociale, a voit să acopere cu o prezumțiune de adevăr erorile cari scapă judecătorilor și la cari sunt supuși și ei ca oameni;

Că, deși rațiunea de mai sus își are sorgintea sa într'o ficțiune, această ficțiune constituie o necesitate socială care trebuie să profite și magistraților, căci, dacă cea mai mică greșală ar fi de ajuns ca să îndrituiască pe părțile vătămate să le ceară socăteală pentru judecățile lor, atunci pasiunile ar înmulți la infinit acțiunile de daune în contra judecătorilor și prestigiul justiției ar fi zilnic atacat și înjosit:

Considerând că, această responsabilitate specială a judecătorilor se întinde nu numai la actele cari constituiesc jurisdicțiunea contencioasă, dar chiar și la jurisdicțiunea grațioasă — cum e în speța de față — căci legea nu distinge și nici nu există rațiune a se face asemenea distincțiune;

Considerând că, în al doilea rând, pe lângă caracterul limitativ al responsabilității judecătorilor, această responsabilitate mai are și un alt caracter care prezintă o importanță tot atât de mare, că, ea este personală și directă apăsând exclusiv asupra judecătorilor, în acest sens că, acțiunea părților pretinse prejudiciate nu poate fi îndreptată decât numai în contra acestor judecători, fără să angajeze responsabilitatea puterii executive care i-a numit;

Considerând că, măsura unei asemenea acțiuni isvorăște dintr'un înalt principiu constituțional și de înalt ordin social și anume de acolo, că justiția formează în stat o putere de sine stătătoare și judecătorii ca organe ale sale își exercitează misiunea pe răspunderea lor proprie, în mod cu totul independent, fără vre o înrăurire directă sau indirectă, care ar putea presupune imixtiunea puterii executive și angajarea responsabilității acesteia;

Considerând că, din exemplul dat de apelanți când susține că, în Franța, Statul este răspunzător de daune-interese către persoana care se constată că printr'o eroare judiciară a fost condamnată pe nedrept, nu se poate trage nici o concluzie în favoarea teoriei apelanților, căci responsabilitatea statului în Franța, există numai în cazul specificat al unei condamnări din eroare în materie penală și este bazată pe dispozițiunile art. 446 din codul de instrucțiune criminală, dispozițiune care la noi nu există, dar chiar dacă ar exista nu s'ar putea aplica prin

analogie dela acest caz până la materiile civile :

Că, de asemenea, dacă în Germania vor fi existând dispozițiuni de lege cari fac pe stat răspunzător de toate faptele dăunătoare ale judecătorilor, la noi însă, nu există atari dispozițiuni și în acest sens dispozițiunea devine oțioasă ;

Că, față de asemenea principii, ministerul justiției, care reprezintă pe Stat ca putere executivă, nu poate fi considerat ca comitent și deci răspunzător pentru actele judecătorilor, și dispozițiunile art. 1000 al. 3 c. civ., rămânând cu totul streine chestiunii, fiind aplicabile numai în celelalte cazuri ordinare, urmează ca acțiunea făcută de Virgil și Zoe Anghelovici să fie respinsă ca nefondată în drept, ca și apelul lor ;

Având în vedere că, odată ce rezultă că acțiunea este neîntemeiată în drept, pe baza considerațiunilor arătate, este inutil a se mai discuta de Curte dacă, în fapt, judecătorii au comis o greșeală când prin jurnalul No. 87 din 1888 au liberat suma de 8.300 lei, portărelului Constantinescu ;

Având în vedere, în ce privește acțiunea intentată de către Virgil și Zoe Anghelovici în contra lui Petre Raiovici, spre a fi obligat, în calitate de legatar universal al averii defunctei Eceterina Anghelovici, să plătească suma de 6.000 lei, pe care numita ar fi luat-o pe nedrept din averea autorului lor G. Anghelovici, că și această acțiune cată a fi respinsă ca nefondată și prin consecință și apelul, de oarece, nici la prima instanță când s'au retras fără a pune vreo concluziune, cât și azi înaintea Curței, n'au adus nici o dovadă despre temeinicia ei, mărginindu-se a o lăsa cu totul la aprecierea judecăței ;

Având în vedere și cheltuelile de judecată cerute de către intimatul Petre Raiovici pe care Curtea în aprecierea ei le fixează la suma de două sute lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Al. Dem. Oprescu, în majoritate, respinge apelul.

Semnați: M. Gr. Ciocărdia, Al. Dem. Oprescu,
N. Bădescu-Roșiori.

Opiniune

Având în vedere că apelanții Virgil Anghelovici și Zoe Anghelovici, printr'unul din capetele lor de cerere au cerut ca ministerul de justiție, să fie obligat a le plăti o sumă de 8.300 lei, ce a fost liberată de tribunalul Ilfov, secțiunea IV-a, unui d-n

Constantinescu din averea defunctului lor părinte Gh. Anghelovici ;

Având în vedere că, într'adevăr, tribunalul Ilfov, secțiua IV, unde se afla tutela reclamanților de azi, atunci minori, prin jurnalul No. 87 din 1888, a ordonat liberarea suszisei sume ;

Având în vedere că reclamanții cer ca ministerul de justiție să fie condamnat, în calitate de comitent al magistraților cari au ordonat liberarea sumei ;

Având în vedere ci tribunalul Ilfov, secțiunea III, a respins acest capăt de cerere pentru motivul că judecătorii fiind organele unei puteri în Stat (puterea judecătorească), nu pot fi considerați ca propuși ai ministerului de justiție :

Considerând că, într'adevăr, acei cari exercită puterea judecătorească, nu pot fi în exercițiul acestei misiuni, priviți ca propuși reprezentanților puterei executive. Puterea judecătorească emană dela națiune în virtutea legilor constituționale, ea este nerespunzătoare ca și puterea legislativă, agenții ei odată numiți exercită atribuțiunile lor în mod independent și suveran în limitele competenței lor și a legilor.

Ca corolar necesar a acestei întinderi a puterei judecătorilor, s'a creat ficțiunea care atribue hotărârilor judecătorești prezumțiunea adevărului. Sancțiunea acestui principiu se găsește în art. 305 și următorii c. pr. civ., care determină în mod limitativ cazurile când judecătorii și auxiliarii lor pot fi trași la răspundere pentru faptele dăunătoare ce comit în exercițiul funcțiunii lor ;

Considerând însă că, pe lângă misiunea de a judeca, adică de a tranșa conflictele ce le sunt supuse, puterea executivă a dat judecătorilor și atribuțiuni numeroase în afară de această sferă de activitate, ca de pildă administrarea averilor minorilor și zestrelor, actele de notariat, actele de executare (pentru portărei), li se dau și atribuțiuni de depozitari, ca spre pildă judecătorilor sindici, sau judecătorilor de instrucțiune în ceea ce privește păstrarea corpurilor de delict. In acest caz, nu mai este vorbă despre exercitarea unei atribuțiuni suverane a puterei judecătorești care tranșează un conflict, ci numai despre un act de administrațiune ; judecătorul lucrează în acest caz ca un delegat, un prepus al puterei executive. Nu mai poate fi vorba nici de prezumțiunea de adevăr ce trebuie acordată actelor

sale, nici de pericolul ce ar rezulta pentru prestigiul justiției de o reformare pe această cale a sentințelor date. Este vorba despre lezarea unui drept patrimonial prin actul dăunător al unui agent care lucrează ca delegat al puterii publice și urmează a se aplica principiile generale în materie de responsabilitate pentru quasi-delict la care este supus și statul cu privire la actele de administrațiune (Vezi Gr. Păucescu, «Tractatul obligațiunilor», t. II, p. 525, n. 504);

Considerând că, caracterul îndoit ce poate avea judecătorul în exercitarea misiunii sale, nu poate fi tăgăduit și poate fi lesne demonstrat. Judecătorul sindic care administrează averea unui falit, judecătorul care inventariază o avere succesorală nu săvârșesc acte de judecată prin care se tranșează un litigiu.

Aceste exemple, și altele multe ce s'ar putea da, evidențiază că în îndeplinirea unora din atribuțiunile funcțiunilor lor, judecătorii lucrează nu „de leur popre chef“ ci ca prepuși ai puterii executive;

Că, nu trebuie amestecată chestiunea răspunderii judecătorilor cu chestiunea de a ști când sunt și când nu sunt prepuși statului;

Considerând că, a întinde la cazurile mai sus enunțate regulele de strictă interpretare orânduite de codul de procedură civilă numai pentru acei cari prepară și efectuează judecata pricinelor, ar fi acrea un privilegiu de castă exorbitant, în contradicțiune cu spiritul de egalitate de care sunt călăuzite timpurile actuale, în contradicțiune cu tendințele de evoluțiune democratică ale jurisprudenței moderne;

Că, dar, atunci când un judecător exercită acte de administrațiune judecătorească, el urmează a fi considerat ca prepus al ministerului de justiție;

Că, prin urmare, în principiu în cazul de față unde este vorba despre modul de administrare al unei averi de minori, ministerul de justiție poate fi chemat ca comitent.

Pentru aceste motive, redactate de d-l M. Balș, subsemnații suntem de părere a se admite în parte apelul și a se admite în principiu acțiunea intentată de ministerul de justiție.

Semnații: Ar. Alexandrescu, M. Balș.

JUDECĂTORIA OCOL. RUR. ZĂTRENI-VALCEA

Audiența dela 12 Iunie 1914

Judecător C. S. Băllan

Gheorghe C. Steică cu Ilie N. Cruceru

ACȚIUNE POSESORIE. — POSESIA UTILĂ DE UN AN. — DOVAA. — ART. 31 L. JUD. OCOL.

Dacă detentorul unui imobil poate invoca prescripția de 10 ani, unind posesia sa cu a autorului său, aceasta sub condițiunea dublă a existenței chiar dela origină a bunei credințe și a unui just titlu în persoana autorului său, tot asemenea cumpărătorul unui imobil, poate invoca și el prescripția de un an, cerută de art. 31 din legea judecătoriilor de ocoale și a uni posesia sa utilă de câteva luni cu aceea, tot utilă, de alte câteva luni a autorului său, aceasta însă cu condiția ca să facă dovada că, de fapt, el și autorul său, au avut o posesie utilă de cel puțin 12 luni.

Judecata,

Asupra prezentului proces civil pentru turburare de posesie :

Având în vedere actele din dosar, debaterile urmate și declarațiunea martorilor ascultați sub prestare de jurământ conform art. 196 pr. civ., din care se constată în fapt că, reclamantul Gh. C. Șteică, din comuna Zătreni, a cumpărat în Decembrie 1913, cu actul de vânzare transcris de tribunalul Vâlcea, la No. 1620 din 1913, terenul de islaz din litigiu dela Demitru S. Clavac, tot din Zătreni, pământ asupra căruia el nu a exercitat o posesiune de fapt până în Martie a. c., când, dueându se să tae niște mărăcini de pe acel loc, a fost oprit de pârâtul Ilie N. Cruceru, tot din această comună, care, de fapt stăpânea acel teren. Atunci reclamantul intentă pârâtului prezenta acțiune posesorie pentru ca acesta să fie obligat a-i delăsa posesia imobilului în litigiu;

Având în vedere că, în fapt, cele arătate mai sus se probează în mod evident, atât din declarațiunile martorilor chiar ai reclamantului, dar se probează cu însuși mărturisirea făcută de reclamant la interogator, că a fost oprit de pârât a posedea de fapt dela început, din primul moment când a voit a tăia mărăcini.

În drept,

Având în vedere că într'un proces de turburare

de posesiune, judecata poate avea în vedere și titlurile de proprietate, fără însă a prejudeca în petitoriu;

Având în vedere că un reclamant nu poate intenta o acțiune posesorie, atâta timp cât el personal sau alții în numele lui, nu va avea de fapt o posesiune utilă timp de un an asupra bunului în a cărui posesiune se piânge că a fost turburat;

Că, dacă detentorul unui imobil poate invoca prescripția de 10 ani, unind posesia sa cu a autorului său (Cas. I. Decizia civ. No. 36 din 6 Feb. 1912), aceasta sub condițiunea dublă a existenței chiar de la origină a bunei credințe și a unui just titlu în persoana autorului său, — condițiuni ce rezultă din principiul că prescripțiunea prevăzută de art. 1895 cod. civ. e o favoare, o măsură de excepție, admisă prin derogatiune dela prescripția de lungă durată, — tot asemenea cumpărătorul unui imobil, care posedă numai câteva luni acel imobil, poate invoca și el prescripția de un an, cerută de art. 31 din legea judecătoriilor de ocoale, unind posesia sa utilă de câteva luni cu aceea, tot utilă, de alte câteva luni a autorului său.

Pentru aceasta, însă, trebuie să facă dovada că atât el, cât și autorul său au avut de fapt în total o posesie utilă de cel puțin 12 luni;

Că, dacă cumpărătorul n'a intrat de fapt în posesia imobilului — precum în speța noastră, — și imobilul de fapt se găsește în posesia unui terțiu — în speța a părâtului — în asemenea împrejurări, el, cumpărătorul, nu va putea uni posesia sa cu a autorului său, căci nu o are; și, nici nu i va fi îngăduit a invoca posesia autorului său, în sprijinul acțiunii sale posesorii, această posesie, a autorului, fiind o posesie distinctă de a sa. Căci, este știut, că, succesorul cu titlul particular (și cumpărătorul unui imobil e și el un asemenea succesor al vânzătorului), nu poate să aibă mai multe drepturi la exercițiul acțiunii posesorii decât moștenitorii fără sezină, cari și acestea știm că nu pot exercita posesia decât din momentul când sunt trimiși în posesie (603 cod. civ.) de justiție (Garsonet, T. I. pag. 598 și 612 și Dalloz, rep. T. III, 205);

Că, astfel fiind, și cum în speța reclamantului nu a intrat de fapt în posesia imobilului cumpărat și n'a fost trimis în posesie (art. 653 cod. civil) de jus-

tiție, el nu poate invoca posesia autorului său în dovedirea acțiunii sale posesorie și, nici nu poate uni, aceea posesie cu posesia sa, el, de fapt, neposedând nici un moment;

Că, dacă s'ar admite o asemenea acțiune posesorie, ar urma să se oblige un terțiu posesor — părâtul — să respecte reclamantului o posesiune inexistentă în fapt, ceea ce nici legea nici echitatea nu admit;

Acțiunea prezentată, deci, este neîntemeiată și, ca atare, urmează a fi respinsă;

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată pe care le fixează, etc.

Pentru aceste motive, respinge, etc

Semnăt: C. S. Ballan.

Părerii și Discuțiuni

In căderea căror judecătoria: a celor de reședință sau a celor din comune, s'a dat autentificarea, legalizarea și darea de dată certă actelor?

Prin legea judecătoriilor de ocoale s'au înființat două feluri de judecătoria și anume: judecătoriile de ocoale rurale din comunele de reședință și judecătoriile rurale din comunele nereședinte, dându-se în căderea acestor două feluri de judecătoria anumite afaceri, așa că sferile lor de îndatoriri să limitează, fără să se contopească.

Prin urmare, prin această lege stabilindu-se competența ratione materiae, urmează că judecătorul de ocol este obligat să îndeplinească însărcinările sale ori la judecătoria de reședință ori la judecătoriile rurale din comunele nereședinte, în așa fel încât nu-i este îngăduit să rezolve afaceri la aceste din urmă judecătoria, afaceri pe care legea le dă în căderea judecătoriei de reședință și contrariu.

Articolul 58, cu toate cele 12 aliniate ale sale, arată atribuțiunile pe care judecătorul trebuie să le îndeplinească la judecătoriile rurale din comune. Potrivit acestui articol, el este obligat să judece la aceste judecătoria acțiunile personale și mobiliare până la valoarea de 300 lei inclusiv, acțiunile posesorii, petițiunile de ereditate, regulările succesiunilor, punerile în posesiune, împărțirile de bunuri, și aceste patru din urmă, numai când este vorba de mobile de o valoare mai mică de 300 lei inclusiv, și tot la aceste judecătoria el trebuie să se ocupe cu re-

gulara tutelilor, cu autentificarea, legalizarea și darea de dată certă actelor, etc.

Să presupunem că un judecător de ocol rezolvă una din aceste afaceri la judecătoria de reședință. Poate el să facă lucrul aceasta? Răspunsul negativ se dă fără nici-o sforțare intelectuală, de oare ce se știe de toți, ca o axiomă juridică care numai poate fi primitoare de două înțelesuri, că o autoritate judecătorească, cum e în cazul de față judecătoria de reședință, nu poate rezolva afaceri care sunt date în căderea altor autorități judecătorești, cum ar fi judecătoriile rurale din comune; că, fiind vorba de necompetință *ratione materiae*, urmează că actele săvârșite de către autoritatea judecătorească necompetente sunt nule.

Nimic mai lămurit și mai ușor de înțeles și cu toate acestea în ce privește aliniatul 9 al acestui articol 58, referitor la autentificarea, legalizarea și darea de dată certă actelor, judecătoriile de ocoale procedează cu totul diferit, așa aproape la toate judecătoriile pe care le cunosc, actele se autentifică, se legalizează, li se dă data certă atât la reședință cât și în comune și mai ales la reședință.

Lăsând la o parte însemnatele motive de ordin practic, cum ar fi faptul că actul să scrie de către notar, care de obicei fiind locuitor din comună cunoaște și oamenii și împrejurările, așa că el poate să scrie actul în mai perfectă cunoștință de cauză de cât grefierul judecătorii, apoi substituirile de persoane nu mai pot să aibă loc, cum nici de asemenea trecerea în acte a unor lucruri neadevărate, cum ar fi trecerea unei suprafețe cu mult mărite în contractele de vânzare, precum și schimbarea adevăraților vecini, acestea, bine înțeles, făcute cu rea credință, pentru a se servi mai apoi de acte în eventuale procese, aceste treceri nu se mai pot face, căci vecinii în totdeauna au grije ca să vină la primărie, când se autentifică asemenea acte, lăsând la o parte toate aceste motive ca și altele, mai mult sau mai puțin însemnate, dată fiind mai ales reaua credință, care a început să stăpânească și sufletele țărănilor noștri, motive pe care cred că legiuitorul le-a avut în vedere când a făcut aliniatul 9 al articolului 58, găsim că procedarea acestor judecătorii este cu totul nelegală și chiar primejdioasă, de oarece pe motivul

de necompetință *ratione materiae*, se poate cere ori când anularea actelor, care în loc să se fi primit la judecătoriile din comune, s'au primit la judecătoria de reședință. Aceasta reese lămurit din principiile generale asupra competenței autorităților judecătorești, din art. 22 din legea autentificării actelor, din art. 1171 și 1172 din codul civil.

Pentru lămurirea acestui articol, prin ordinul circular No. 11023, dela 7 Mai 1908, ministerul justiției a arătat judecătoriilor de ocoale că «autentificarea actelor, pentru locuitorii din comunele rurale ne-reședinte de judecătorie, se face de judecătorul rural numai în comunele respective, cu îndatorire pentru judecător de a se transporta la localitate spre a da autenticitate actelor în cazuri urgente și la stăruința părților, și în afară de zilele fixate pentru ținerea ședințelor judecătoriei în comune».

Este adevărat că mai târziu s'a revenit și s'a dat un alt ordin, prin care să dea voie judecătorilor ca să autentifice, să legalizeze la reședință și acele acte, care după lege ar trebui autentificate, legalizate în comune.

Acest ordin însă nu obligă fiind în contra unui text de lege.

Se știe câte controverse există în înțelesul, în aplicarea diferitelor legi, controverse care au darul de a știrbi încrederea pe care imprecizia trebuie să o aibă în justiția țării, și de aceea găsim că este bine ca să nu se dea interpretări deosebite acestor articole, care sunt categorice, care nu sunt, prin redactarea lor, susceptibile de două înțelesuri, cum ar fi acest articol 58, aliniatul 9 din legea judecătoriilor de ocoale, asupra căruia nu trebuie să fie decât o unitate de vederi și de interpretare.

Ion N. Tănăsescu
Judecător, Novaci-Gorj.

BIBLIOGRAFIE

Anunțăm cititorilor noștri că săptămâna viitoare apare volumul III din **Codul comercial**, adnotat de d-l *Eftimie Antonescu*, consilier la Curtea de apel din București.

Acest volum tratează importanta materie a cambiei și cekului, cuprinzând doctrina și jurisprudența străină și română, lucrări pregătitoare, desbateri parlamentare în genul volumelor apărute până acum.